

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

VYDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXX

Říjen 2021

číslo 10

Postřeh

Tak moc jsem chtěla být ve střehu
abych nic nepropásala
až jsem nepostřehla
ani dětství
ani mládí
ani život

Jak je dobře že když jsem dneska
potkala na ulici jednu babču
ohlédla jsem se ještě
jak se těžko šourá
s kytkou stříbrného světla v ruce

Z celého života si ponechá má pa-
měť
nejspíš jenom toto

Anna Kamienska

Úvodem

Píšu před volbami, myslím si, že asi zvítězí Babiš. Kéž bych se mýlil. Mladí lidé se málo účastní voleb, nechávají se přehlasovat důchodci, kteří tak rozhodují o jejich budoucnosti. Mnoho voličů neumí rozpoznat charakterního politika od necharakterního. Kolega Josef Kordík říká: „Lidstvo trvá asi 3 miliony let. Za tu dobu se v našem mozku upevnila velice silná genetická stopa, že je výhodné se držet silného vůdce. Obdivujeme mocné. Proto bylo 20. století tak kruté. Tento neblahý vliv genetiky lze překonat jen rozumem, ale myšlení bolí.“

Sledovali jsme návštěvu Františka na Slovensku. Uvítal jsem jeho projev přízně vůči arcibiskupu Bezákovi, ale náplast na uzdravení tak velké rány nestačí. Jiný papež odstraněného a vězněného arcibiskupa Metoděje vrátil do jeho diecéze - tenkrát ovšem nebyla kurie tak mocná.

Jak asi bylo R. Bezákovi při koncelebrované mši se slovenskými biskupy u Stolu Páně a při pozdravení pokoje? Také se cítím lépe, když v kostele není ten, kdo se odmítá smířit. /v

Hebrejský komentář z 8. století k biblickému textu o stvoření světa říká: „Když Bůh stvořil první lidskou bytost, provedl ji okolo zahrady Éden a řekl: „Pohleď na má díla! Spatří, jak krásná jsou, jak skvělá! Všechna jsem je stvořil pro tebe. Dbej, abys nezkazil a nezničil můj svět, protože pokud bys to udělal, nebude nikdo další, kdo by je opravil.“

Midraš raba, Kohelet 7,13

„**K**řížů je nespočet - na krku, v domě, v autě, v kapse, ale nedovolí nám zastavit se, postarat se o ukřižované a otevřít jim své srdce“, říká papež František.

Je velký omyl domnívat se, že když lidé ztratí víru, nebudou věřit v nic. Budou věřit v cokoli.

O křesťanském ideálu neplatí, že by byl vyzkoušen a shledán nedostatečným; byl jen shledán obtížným a nebyl vyzkoušen.

Často se říká, že náboženství umožňuje obyčejnému člověku, aby se cítil neobyčejný. Je však stejně důležité dodat, že umožňuje i neobyčejnému člověku, aby se cítil docela obyčejný.

G. K. Chesterton

Když jsem začal skutečně milovat sám sebe, dokázal jsem poznat, že psychická bolest a utrpení je pro mne jen varováním, abych nežil proti své vlastní pravdě.

Charlie Chaplin

„**T**ak nevím, na čí straně ten Bůh je“, řekli dva generálové nezávisle na sobě, jeden v generálním štábu nacistů a druhý v generálním štábu protivníků.

Přátelství je blízkost dvou duší, to je v tomto světě velmi vzácné. Zbabělec není schopen projevovat lásku, ta je přednostním právem hrdinů.

M. Gándhí

Bibli, ač oba dnem i nocí čtou, co jeden černě vidí, má druhý za bílou.

William Blake

Růst

Mistr napjaté sledoval, jak proslulý ekonom vysvětluje svůj program rozvoje.

„Je snad růst jedinou věcí, o kterou v ekonomické teorii jde?“ zeptal se.

„Ano. Veškerý růst je sám o sobě dobrý.“

„Neuvažuje právě takhle rakovinná buňka?“ pravil Mistr.

Anthony de Mello, SJ

PROJEV PREZIDENTKY ZUZANY ČAPUTOVÉ

při návštěvě Františka na Slovensku

Vaša Svätosť, drahý pápež František, milí spoluobčania!

Keď som sa pred niekoľkými mesiacmi s Vami stretla, povedali ste mi, že Slovensko máte vo svojom srdci. V týchto dňoch máme možnosť ukázať Vám, že Vaša osoba, Vaše duchovné poslanie a Vaše myšlienky majú miesto v našich srdciach.

Myslím na Vaše slová, že „táto doba nie je len epochou zmien, ale je zmenou epochy“.

Naša krajina po páde komunizmu tiež prešla, a stále ešte prechádza, veľkými zmenami. Československo sa pokojným spôsobom rozdelilo na dva štáty, v ktorých žijú dva bratské národy – Slováci a Česi – vo vzájomnom rešpekte a spolupráci. Slovensko je pevnou súčasťou veľkej rodiny demokratických štátov Európskej únie, ktorá nám poskytuje dôležité medzinárodné záruky našej bezpečnosti a prosperity.

Kresťanstvo a katolícka cirkev sú po stáročia pevnou súčasťou našej kultúrnej identity. Vitáme Vás však nielen ako predstaviteľa jednej z najväčších duchovných rodín tejto planéty a jej hodnôt, ale tiež, a predovšetkým, ako nositeľa veľmi potrebnej inšpirácie pre budúcnosť ľudstva. Pre budúcnosť nášho Slovenska, aj pre budúcnosť kresťanstva v ňom je veľmi dôležitý spôsob, akým predkladáte poslanstvo evanjelia pre našu dobu – nielen ako „dedičstvo otcov“, ale aj ako cestu pretvárajúcu našu prítomnosť a ukazujúcu do budúcnosti.

Náš svet je dnes mnohonásobne prepojený, ale zároveň je tragicky rozdeľovaný. Každá kríza, pandemickú krízu nevynímajúc, prináša silné slová a silné gestá. Pokojný tón, porozumenie a pochopenie sú čoraz viac považované za prejav slabosti. Akoby sme si postupne zvykali na to, že výsledkom ľudského snaženia, spoločenskej alebo politickej diskusie, má byť porazenie svojho názorového oponenta. Ak však má byť „zmena epochy“ vstupom do lepšej budúcnosti, potrebujeme zmeniť prístup. Výsledkom každej našej snahy, spoločenskej diskusie či politickej súťaže nesmie byť víťazstvo a porážka, ale pochopenie a nájdenie porozumenia.

Svet čelí krízam, a prítom jediný spôsob, ako ich zvládnuť, spočíva v spolupráci. Jediné, čo potrebujeme, je ľudskosť, uvedomenie si pri pohľade na kohokoľvek z nás, že ty si ja a ja som ty, že tvoríme jednotu. Majme teda odvalu k ľudskosti. Sme odkázaní žiť spolu, a bez pochopenia a vzájomného porozumenia to nedokážeme.

Vaša Svätosť, pápež František, vitáme Vás na Slovensku ako jednu z najväčších mravných a duchovných autorít súčas-

ného ľudstva. Váš spôsob hlásania evanjelia a Váš osobný mravný príklad oslovuje aj ľudí ďaleko za viditeľnými hranicami katolíckej cirkvi. Vyzývate k pokore, milosrdenstvu a všeludskému bratstvu. Vyzývate k novej kultúre politiky a k novej etike v hospodárstve. Vo svojich sociálnych encyklikách varujete pred najväčšími nebezpečenstvami našej doby – populizmom, národným sebecstvom, fundamentalizmom a fanatizmom. Viditeľne sa staviate proti všetkým, ktorí chcú náboženstvo zneužívať na politické ciele. Zdôrazňujete, že k jadrú evanjelia patrí starosť o ľudí v núdzi, o ľudí bez domova, o ľudí, ktorých z vlastnej krajiny vyhánajú vojny, terorizmus a chudoba. Pri mnohých príležitostiach opakujete, že akákoľvek forma anti-

semitizmu, ale tiež náboženskej neznášanlivosti, je nezlučiteľná s kresťanstvom.

Spomínam si tiež na slová, ktoré ste povedali pri jednom z našich rozhovorov: „Boh odpúšťa vždy, človek občas a príroda nikdy“. Súhlasím s Vami a ak máme prežiť, musíme sa znovu učiť tomu, ako byť citliví voči našej planéte, ktorá nám v minulosti šepkala a teraz už kričí, že nás nedokáže uniesť, lebo sme pre ňu príťažkou. Musíme sa na príčiny a dôsledky klimatickej krízy pozeráť ako na spoločný problém a hľadať spoločné riešenia.

Vaša Svätosť, sme vďační za Vašu návštevu na Slovensku. Naše dedičstvo tvoria osudové zápasy o prežitie, o dôstojnosť, o jazyk, o individuálnu aj národnú slobodu, o uznanie, o toleranciu voči menšinám, o uchovanie viery, či prírodnej rozmanitosti. Aj po chybách a porážkach sme sa dokázali opäť postaviť na nohy, či to bolo v Slovenskom národnom povstaní alebo v Novembri 1989. Prichádzate medzi srdečných a prajných ľudí, ktorí si ctia svoje tradície a svoju zem. Celé generácie našich rodičov a starých rodičov majú svoje domovy ozdobené vetou „Host' do domu, Boh do domu“.

Vaša Svätosť, drahý pápež František, vitajte na Slovensku!

KOMENTÁŘ MAGDY VÁŠÁRYOVÉ k návštěvě Františka na Slovensku

Katolícka cirkev je starobylá inštitúcia, ktorá má celosvetový charakter, svoje rituály, ornamenty, symboly. Vytrvalo obhajuje svoje základné desatero a aj preto predstavuje pre milióny ľudí zrozumiteľnú istotu a bránu do bezpečia. Ponúka odpustenie hriechov a neskúma, či dodržiavate nielen zvyky, ale aj obsah jej učenia. Na jej čele sa striedali rôzni muži, hriešni i svätí, bojzliví i odvážni, leniví i pracovití. Niekedy boli dokonca traja. Jeden z nich si vybral práve stred Európy pre svoju pastoračnú návštevu. Prečo práve Slovensko? – pýtali sa ma mnohí, najmä z Poľska. V čom ste takí výnimoční, že v Budapešti len na konferencii a u vás aj v Prešove? Nevie, ale svoje zohrala isto aj naša sympatická prezidentka, ktorá ho pozvala, imidž katolíckej krajiny, ktorá je kultúrne protestantská, folklórna zbožnosť väčšiny obyvateľstva, konečne slobodní grékokatolíci, s ktorými si tu nažívame v zhode a veľká zanedbaná časť rómskej komunity. A osud pána arcibiskupa Bezáka, na to nezabúdajme. Pápež František pricestoval na Slovensko, pobudol štyri dni a na niektorých z nás zanechal jeho spôsob vyjadrovania, jeho metafory, jeho chápanie Evanjelia a spôsob správania sa veľký dojem. Na mňa ur-

číte. Ale čo zostalo v hlavách a vo svedomí našich modloslužobníkov, to je otázka. Jeho slová o slobode, o viere, ktorá nie je cukrom, o nebezpečenstve a zbytočnosti pláného moralizovania, o povinnosti postarať sa o tých, čo sú pozadu a pomôcť im a ako zdôraznil: „Netreba sa báť, raz sa odvážia pridať aj ostatní“, isto zarezonovali, ale čo z toho zostane v našom správaní sa a voľbách menšieho či väčšieho zla, to uvidíme. Popredný karikaturista na druhý deň po jeho odchode nakreslil biskupov, ako si konečne vydýchli, pot si z čela utreli, od radosti si zadupali, že konečne zmizol z ich úzkych obzorov a všetko bude zase tak, ako predtým.. Možno práve on má pravdu.

Najlepší prejav mal František podľa mňa v prezidentskej záhrade druhý deň svojej návštevy. A som presvedčená, že väčšina z tých 500 ľudí, ho aj rozumela. Veď na to tam boli pozvaní a vybraní. Prečítajte si aspoň týchto desať minút jeho vystúpenia. Stojí to za to. Svet si všímal najmä prekvapivú návštevu pápeža v rómskom sídlisku Luník IX, mnoho aj mojich známych ohľadalo nosom, oni by tam predsa nikdy nevtkročili. Sme skrátka známi našim ľahostajným vzťahom voči Rómom, ktorých sme vytlačili do get, aby sme sa mohli nad nimi pohoršovať. František sa snažil osloviť ich a oni si napísali na múr

s gramatikou sebe vlastnou – PAPEŽ, VY-TAJ s ypsilonom.

Na mňa urobila najhlbší dojem návšteva pontífa pri Pamätníku obetiam holokaustu v Bratislave. Pamätník stojí na mieste bývalej neogotickej synagógy, ktorú zrušili pri stavbe mosta cez Dunaj za komunistov. Pápež sa vyjadril jasne a presne: „...bolo tím zneuctené Božie meno: v šialenstve nenávisti, počas druhej svetovej vojny, bolo zabitých viac ako 100 tisíc slovenských židov. ...Tu, pred dejinami židovského národa, poznačenými touto tragickou a neopísateľnou konfrontáciou, sa hanbíme to priznať: koľkokrát bolo použité nevyssloviteľné meno Najvyššieho na neopísateľné činy neľudskosti! Koľko utláčateľov vyhlásilo: BOH JE S NAMI, ale pritom ONI NEBOLI S BOHOM.“

Je ťažké odhadnúť, ako sa to prejaví v biskupských konferenciách. Na jej aktivitách v posledných rokoch je vidieť, že sa nedokáže odstrihnúť od čias, kedy sa katolícka cirkev dostala bezprostredne k presadzovaniu nacistického a fašistického režimu. Neprekáža jej ani napríklad usporiadanie konferencií, ako bola posledná v Nitre – O monsignorovi ThDr. Jozefovi Tisovi, kňazovi a prezidentovi. Zišli sa na nej všetci obdivovatelia nacistickej ideológie a venovali sa pozitívam Tisovej osobnosti, obchádzajúc jeho neľudský, nekresťanský nacionalistický režim. Dnes má Tiso sochu v Čakajovciach, ulicu vo Varíne, samozrejme v Bánovciach nad Bebravou, v Rajci pamätnú tabuľu. Skrátka, stále ako spoločnosť blúdime našimi dejinami a nie a nie nájsť európske východisko pre väčšinu občanov a občianiek. A zatiaľ si nacizmus a fašizmus hľadajú cestičky k Slovákom a tvária sa nevinné, čo je tá najnebezpečnejšia tvár v týchto časoch a už Umberto Eco nás pre tú predstieranú láskou a obetou dôrazne varoval. Vypočujeme aspoň jeho?

A nakoniec sme aj tak všetci hľadali na fotografiách a televíznom prenose zo Šaštína vzpriamenú, vysokú postavu nášho arcibiskupa Bezáka, ktorého popadne jeho kolegovia s pomocou Benedikta a jeho pomocníkov zbavili úradu v slovenskom Ríme - v Trnave. Pri omši v posledný deň návštevy čnel nad svojimi obtlstými kolegami v sutanách. Uvidíme, či sa biskupi, ktorí si máčali ruky a svedomie pri udávaní a s falošnými dôkazmi proti nemu v snahe zabrániť očisteniu a modernizovaniu slovenského stuchnutého katolicizmu, niečo od pápeža naučili. Pokiaľ sa totiž neuzavrie táto hnusná kauza, bude smrdieť ešte dlho a otravovať vzduch nielen v kostoloch. Jeho nástupcom v Trnave je totiž biskup, ktorý prehlásil, že kto z nás bude voliť za prezidentku pani Čaputovú, spácha smrteľný hriech.

Nemôžem sa zbaviť dojmu, že slovenskí hierarchovia katolíckej cirkvi už dávno neveria v peklo.

Magda Vášáryová
pro Radio Proglas

„Láska je víc než všechna pravidla, a právě k ní má všechno směřovat. Láska je velká paní, a proto se musí dělat to, co ona poručí.“

Místo dělení lidí na dobré a špatné, jsme všichni povoláni bdít nad svým srdcem, abychom nepodlehli zlu a nedali pohoršení druhým.

Musíme si také dávat pozor na uzavírání se v církvi. Protože ďábel, který rozděluje a vždy podsouvá podezření, aby lidi rozdělil a odloučil. Zkouší to lživě, a pak se může stát to, co s těmi učedníky, kteří zašli tak daleko, že dokonce vyloučili ty, kteří vyhnali samotného ďábla! Někdy i my, místo abychom byli pokornými a otevřenými společenstvími, můžeme působit dojmem, že jsme „nejlepší ve třídě“, a držet si druhé v odstupu; místo abychom se snažili kráčet s ostatními, vystavujeme na odiv svůj „průkaz věřícího“: „Jsem věřící“ – „Jsem katolík“ – „Patřím k tomuto sdružení, k jinému...“ A ostatní chudáci ne. A to je hřích! Je hříchem vystavovat na odiv „průkaz věřících“, abychom mohli soudit a vylučovat. Vyprošujme si milost překonat pokušení soudit a škatulkovat a kéž nás Bůh ochrání před mentalitou „hnízda“ -

KÁZÁNÍ JOSEFA KORDÍKA,

faráře v Železnici, 23. neděle v mezidobí

5.9. 2021

Iz 35: 4-7a Jk 2: 1-5 Mk 7: 31-37

Začnu 2. čtením – má samostatné pokračování. Dneska máme druhý díl listu Jakubova, ještě třikrát z něho budeme číst. Za týden uslyšíme, že víra bez skutků je mrtvá. Dnes to je varování, abychom nedělali rozdíly mezi bohatými a chudými. A apoštol Pavel taky říká, že Ježíš přinesl rovnost mezi lidmi: je jedno, jestli je někdo židský nebo Řek, nebo jestli je někdo muž nebo žena, jestli je někdo otrok nebo člověk svobodný. Před Bohem jsme si všichni rovni.

A teď slyšíme o první generaci církve, a už to křesťanům dělá problém. Víte, my totiž máme velice zafixovánu v genech jistou informaci. Lidstvo trvá, říká se 2-4 miliony let, dejme tomu 3 miliony let. A za ty 3 miliony let se v našem mozku upevnila velice silná genetická stopa, že je nutné být v jednotě s vůdcem nebo generalissemem. Že to je z krátkodobého hlediska velice výhodné, aby člověk nepřišel o život. Ukazuje se, že z dlouhodobého hlediska je to velký problém. To jsou výsledky voleb, neboť díky této genetické zkušenosti volíme silného, a že se nám nevyplácí volit menšinově.

A také díky této genetické informaci máme to kruté 20. století. Za to může taky genetika. Jsme nakloněni obdivovat se mocným.

Čtu tento týden knížku *Kulturní vetřelec* od profesora literatury z Masarykovy univerzity Jiřího Trávníčka, jsem asi v polovičce. A autor hned v úvodu píše, že nemáme v mozku vůbec žádné místo, které by se týkalo četby. V mozku máme místo na kde co: i na zrak,

mentalitou žárlivě se střežit v malé skupině těch, kteří se považují za dobré: kněz se svými věrnými následovníky, pastorační pracovníci uzavření mezi sebou, aby nikdo nevnikl, hnutí, sdružení uzavřené ve svém vlastním specifickém charismatu atd. Uzavření. To vše vede k riziku, že se křesťanské komunity stanou místem oddělenosti, a nikoliv společenství. Duch svatý nechce uzavřenost, ale otevřenost a vstřícnost společenství, kde je místo pro každého.

Místo abychom souhlasili všechno a všechny, dávejme pozor sami na sebe! Ve skutečnosti hrozí, že budeme vůči druhým neoblomní a vůči sobě shovívaví. A Ježíš nás nabádá, abychom se nesmířili se zlem, a to údernými obrazy: „Je-li ve vás něco příčinou pohoršení, vyřízněte to!“ (srov. v. 43-48). Pokud vám něco ubližuje, vyřízněte to! Neříká: „Pokud je něco příčinou pohoršení, zastavte se, „Řezat! Hned.“ Ježíš je v tomto radikální, náročný, ale pro naše dobro, jako dobrý lékař. Každý řez, každé prořezávání má vést k lepšímu růstu a přinášet ovoce v lásce. Ptejme se tedy sami sebe: Co je ve mně v rozporu s evangeliem? Co konkrétně chce Ježíš, abych ze svého života odstranil?

František

i na sluch – ale na četbu nic. Doba, po kterou lidé čtou, je totiž tak krátká, že se to do genů nemohlo dostat.

Čte se dejme tomu 3000 let. Nejprve četly jenom elity. Lidově bylo čtení rozšířeno teprve asi před 150 lety. To je velice krátká doba, aby se to dostalo do genů. Ale je to ovladatelné skrze tzv. *memy*. *Mem* znamená napodobovat. Co děti vidí u rodičů, není pro ně problém to napodobit. Chodí-li někdo chlastat, ať se nediví, že jeho synáček taky chlastá. To je úplně samozřejmé a přirozené. A když někdo vidí, že taťka, mamka čte, snadno taky bude číst.

„Co to po nás chceš, abychom taky četli? Taťka a mamka nečetli, o babičce a dědovi ani nemluvě, tak co si vymýšlíš?“

Bible byla napsána velice chytrými lidmi, kteří si řekli: „Co s tím budeme dělat? Vždyť jdeme v historii od války k válce. Tohle nemůžeme předat svým dětem. Musíme něco dělat.“ **A tak sepsali Bibli. Když je sepsaná, musí se číst!**

Židé už mají přes 2000let systém slavnostního čtení, **kdy se to nesrozumitelně přečte, a pak se srozumitelně vykládá, co to znamená.** Inu, kdo nečte, ať se nediví! A tak já říkám: „Lidi mám vás rád, čtěte!“ Žádný jiný podklad pro budoucnost a věčnou budoucnost lidstva neexistuje, než jak je napsaný v Božím slovu. To Boží slovo je od Tvůrce a Dárce života.

Když někdo ignoruje, co je napsáno v Bibli, odsuzuje lidstvo k velmi tragickému konci. Bůh je opravdu Tvůrcem života. Jeho rady vedou k životu pozemskému i věčnému. I ty, kteří při boji o šťastnou budoucnost přijdou o pozemský život, má Bůh ošetřeny. Na to má řešení, na to má zmrtvýchvstání. Bude-

me s tím něco dělat, je to náš úkol.

A teď k dnešnímu tématu - uzdravování. Nechal jsem dnes při bohoslužbě přečíst biblické texty jak jsou vytištěny v Lekcionáři. Je nutné některé věci opravit - dát do souladu s originálním textem.

První je Izaiáš. Velice krásné přísliby. Kratičká kapitola, ale přečetli jsme z ní sotva půlku. A vyskytuje se tam třeba dvakrát slovo ‚cesta‘. Ale kdyby jen cesta! Dokonce i dálnice tam je – tedy cesta nejvyšší kvality.

Obyčejná, dobrá cesta, vedoucí do Božího království, někdy může být velice obtížná a nebezpečná. Ale Bůh to ohlížívá a varuje nás před úskalími, třeba i skrze proroky. Ale ta dálnice, o které tam je řeč, v angličtině je to ‚high way‘, je bezpečná a rychlá; žádní dravci na té ‚high way‘ nebudou. Když se rozhodneme, že půjdeme do Božího království, počítejme s různou tísní a nepříjemnostmi. **Ale když si necháme poradit od proroků, dostaneme se na takovou ‚high way‘, kdy už žádná nebezpečí nebude ani v tomto pozemském životě.**

Ale to bychom se museli vzbouřit proti těm genům, které nás ženou do náručí těch silných a bohatých. Ženou nás do náručí at' už třeba Hitlera nebo Stalina. A proti tomu je potřeba silně bojovat právě pomocí *memů*, ne genů. Geny jsou nebezpečné. V *Jásotu* (žalmu) to bylo taky; a doslovné znění uvádí, jak Hospodin uzdravuje, vrací zrak a řeč.

A teď k evangeliu. Tam konkrétně došlo k uzdravení. Četl jsem doslova ‚hluchoněmého‘. Ale je to trošičku jinak. Němý, to ano, ale špatně mluvící.

Ve čtvrtek byli na návštěvě v Železnici manželé, a ten pán opravdu špatně mluvil. Tak jsem se pak s nimi snažil trochu mluvit a říkal jsem mu: „Zrovna v neděli budeme mít v evangeliu o špatně mluvícím. Vy v kostele uslyšíte ‚hluchoněmý‘, ale má to být ‚němý a špatně mluvící‘.“

Přesto mi řekl, že se mu líbilo, že jsem při mši říkal Ježíšova slova: „... **má krev se prolévá, za mnohé**“, a ne ‚za všechny‘. Velice dobře rozuměl tomu, kde je problém. No, potíž je v tom, že nám podstrkují, co v Písmu není.

V Písmu je opravdu psané ‚za mnohé‘ a papež Benedikt nařídil, že všechna další vydání misálů musí uvádět ‚za mnohé‘. Národy to mají tak půl na půl. Některé národy mají ‚za mnohé‘, některé národy (jako třeba čeština) mají ‚za všechny‘. Tak se snad budeme držet Písma a papeže, ne?! A budeme tomu rozumět, že?! Kdyby se nás někdo zeptal: „A proč to tak, taťko, říkáš?“ „No, to se zeptej faráře!“ „Ne, já to chci slyšet od tebe. Mě žádný cizí strejz nezajímá.“

Vraťme se k příběhu evangelia. Slyšeli jsme, že Ježíš odešel z Tyru přes Sidon a Deseti-městí zpátky ke Galilejskému jezeru. Ale jak se ocitli u Tyru? To jsme letos nečetli, to jsme četli loni podle Matouše. To bylo samé zástupy, samé uzdravování a kázání, že neměli ani čas se ani najíst. „Pojďte stranou a trochu si odpočítejte!“ No jo, ale když je lidé viděli,

hnali se za nimi. A nevadilo jim, že při tom obcházení Genezaretského jezera, které na tom místě bylo široké asi 7 km, museli jít asi 15 km. Obešli to. Takže dovolená: „Trochu si odpočítejte“, se nepovedla. Tak napříště to musíme udělat rázně. A poodstoupili do Tyru, což po skutečné cestě mohla být délka asi 100 km. A tam se to zase trochu nepovedlo. Už tam zase byla ta Syro-Feničanka s posedlou dcerou, jak tam na ně křičela. No chlapi - asi třicetiletí - byli u moře; u skutečného Středozevního moře. Copak asi dělali? „Pošli ji pryč, když za námi křičí.“ Ony tehdy ještě nebyly vynalezeny plavky. A tak se pomalu oblékli a žena mohla přijít blíž. A klekla před Pánem Ježíšem: „Smiluj se nade mnou! Moje dcera je krutě posedlá.“ A Pán Ježíš ji trochu jakoby týrá, říká jí: „Nesluší se házet psům ze stolu.“ A ona na to řekla: „Ale psíci se živí kousky, které padají pánům ze stolu.“ A Pán Ježíš řekne: „Že jsi tohle řekla, tak jdi domů, a dcera je zdravá.“ Ale jak se vraceli, jak jsme to tady měli popsáno, že šli ještě do Sidonu, to je jako bychom šli odsud (od Jičína) do Hradce a vzali to přes Trutnov, Vambeřice, Šumperk – a pak teprve do Hradce. Takovou obcházku.

Co z toho vyplývá? **Že je to tam bavilo, že nespíchali domů.** „To bylo hezké, jak jsme si povídali, nikdo nás nevyrušoval. A mohli jsme přemýšlet a ptát se tě. To bylo hezké – nešlo to někdy zopakovat?“ Za týden uslyšíme, jak si udělali druhou zahraniční dovolenou.

Ale teď o tom hluchém a špatně mluvícím. Přivedli ho tam jeho kamarádi. Nemohl nic říct, tak řekli za něj. Ale Pán Ježíš si chtěl ověřit, jestli o to skutečně stojí.

Protože někteří nemocní nechtějí být zdraví, postaví si svůj byznys na přijímání dávek; kdyby byl zdravý, musí do práce. A to se některým nehodí.

Tak jak se zeptat hluchého, jestli chce být zdravý? Tak to Pán Ježíš udělal takhle: strčil prst do svého ucha a pak strčil prst do jeho ucha. A hluchý to pochopil a kývl, že ano. Ale jak uzdravit špatně mluvení? Měli jsme tady, že se slinou dotkl jeho jazyka. To je ohleduplný překlad, ale je tam napsáno: ‚plivnul mu na jazyk‘. To by nám šly oči z důlků, kdybychom to viděli dneska, když už něco víme o hygieně. Ale tehdy ještě nebyla vynalezena hygiena a vědělo se, že sliny uzdravují. Takže to plivnutí na jazyk bylo bezprostřední. Ne zprostředkované třeba přes špinavý prst.

KŘESŤANSTVÍ A POLITIKA V SOUČASNÉ DOBĚ

Přijď království tvé! – komentář

Věřící i nevěřící současníci většinou předpokládají, že křesťané budou v politice zastávat konzervativní názory. Na co? V podstatě na všechno. A proč? Protože ideál vidí v minulosti.

Má to svou logiku. V minulosti křesťanství v Evropě skutečně určovalo politiku,

Dne 9. září 1943 přistála na ostrově Zakynthos (Zakynthos) německá jednotka a nařídila řeckému starostovi Lukáši Carrerovi, aby jim poskytl seznam místních Židů pro deportaci do táborů smrti.

Starosta Carrer konzultoval pomoc s místním církevním vůdcem Metropolitanem Dimitriosem Chrysostomosem. Podle arcibiskupských pokynů se Chrysostomos dobrovolně přihlásil k vyjednávání s Němci a současně řekl Carrerovi, aby spálil seznam 275 Židů na ostrově.

Chrysostomos přistoupil k německému veliteli a požádal ho, aby Židy nedeportoval. Tvrdil, že Židé jsou řečtí občané, neublížili svým sousedům a nezasloužili si, aby byli potrestáni deportací. Německý velitel nicméně trval na obdržení seznamu všech místních Židů.

Místo sestavení seznamu Chrysostomos vzal kus papíru, napsal na něj vlastní jméno a předal jej: „Tady je seznam Židů, které vyžadujete“, řekl.

Metropolitan a starosta Carrer poté šli varovat Židy před bezprostředním nebezpečím a vyzývat je, aby se schovali do hor. Většina Židů ostrova přežila holocaust.

V roce 1948, jako uznání záchrany komunity během holocaustu, darovala židovská komunita vitráže na okna ostrovního kostela sv. Dionysiosse.

1. ledna 1978 Yad Vashem uznal Dimitriose Chrysostomose za „Spravedlivého mezi národy“.

dávalo jí zastřešující rámec. Jádro křesťansky orientované politiky proto dodnes mnozí vidí v takzvaných tradičních hodnotách. Jak ti, kdo se k nim hlásí, tak ti, kdo proti nim bojují.

Velká část křesťansky profilovaných politiků i představitelů církvi věří, že právě v těchto „tradičních hodnotách“ se projevuje stvořitelství. Tedy konkrétní obrisy, meze a hranice toho, jak nás Bůh stvořil a jak si přeje, abychom žili. Pro křesťanské politické strany proto bývá příznačná tendence „zachránit, co se dá“. Z čeho? Z hodnotového dědictví křesťanské Evropy. Což mimo jiné znamená vzdorovat progresivistickým nápadům levicových idealistů.

Křesťané angažovaní v politice často poukazují na minulá staletí jako na dobu, kdy se společnost spravovala osvědčenými tradičními hodnotami, díky kterým panoval kýžený řád a pořádek. Řád, který odrážel Boží vůli. Pořádek, ve kterém se zrcadlily stvořitelství řády, uložené lidskému rodu shůry.

Proto politicky angažovaní křesťané často varují před nezodpovědnými nápady všelijakých pokrokářů, vyhlížejících tak či onak definovanou šťastnou budoucnost. Proto si váží odkazu předků a vůči novátorským nápadům

levicových vizionářů jsou principiálně nedůvěřiví. Považují je v lepším případě za blouznivé utopie.

Vůči tomuto zkreslujícímu a zjednodušujícímu pojetí křesťanské angažovanosti v politice je třeba vyslovit tři důležité výhrady, jednu historickou, jednu psychologickou a jednu teologickou.

Výhrada historická

Nejprve poučení z historie: Přesně tento druh politického programu, založeného na takzvaných stvořitelstevských řádech, byl v dějinách znovu a znovu používán jako nástroj hrozného bezpráví a nelidské nespravedlnosti ze strany křesťanských států a jejich politických reprezentantů. Touto argumentací byly po staletí znovu a znovu ospravedlňovány zločiny proti lidskosti, včetně otrokářství a kořistného plenění kolonií po celé zeměkouli.

Nejen to. Návrat ke „stvořitelstevskému řádu“ a „tradičním hodnotám“ sloužil jako hlavní argument fašistických a fašizujících režimů evropských zemí ve třicátých letech 20. století. Dějiny zneužití argumentace stvořitelstevským řádem jsou opravdu otřesné a měly by být v současných debatách o politicky angažovaném křesťanství mnohem více reflektovány.

Přídavné jméno „osvědčené“ v sousloví „osvědčené tradiční hodnoty“ je totiž nanejvýš problematické a pochybné. Co přesně se osvědčilo? Ve jménu tak zvaných tradičních či konzervativních hodnot se dělo tolik šíleného bezpráví (vůči ženám, menšinám, otrokům, Židům, indiánům, Afričanům atd.) a vedlo tolik zbytečných válek, že je tu opravdu otázka, co přesně můžeme považovat za „osvědčené“. Potřebujeme mnohem kritičtější pohled, máme-li se vyvarovat ideologických zkratů.

Výhrada psychologická

Z psychologického hlediska je třeba upozornit na následující: určitě existují psychologické dispozice k permanentnímu vzdoru vůči autoritám a tradicím, jak to vidíme u mnohých levicových pokrokářů. Ale právě tak existují silné psychologické dispozice k tradicionalismu a konzervativismu, zejména v neklidných dobách, kdy mnozí lidé reagují na nepřehledné změny všude kolem bezděčným hledáním pevné půdy pod nohama. A mnozí nalézají spočinutí v „návratu k tradici“. Stabilita řádu, opřené o autoritu tradice, jim poskytuje existenciální bezpečí.

Proč je to důležité? Protože takto motivovaný tradicionalismus vůbec nijak nesouvisí s konkrétním obsahem té či oné tradice. Funguje v islámu stejně jako v buddhismu, v hinduismu stejně jako v konfucianismu nebo taoismu. Tradice je opěvována ne pro

její specifický hodnotový obsah (jako jsou například Boží stvořitelstevské řády), ale pro její stabilizující a terapeutické účinky na znepokojené lidské nitro. Je oceňována především pro bezpečí řádu, které nabízí.

Co to znamená? Že na tomto typu konzervativismu či tradicionalismu není vůbec nic křesťanského. Korán mu poslouží úplně stejně jako Nový zákon, Bhagavadgita stejně jako Tóra nebo třeba Kniha Mormon.

Ano, všichni nějak tušíme, že někteří pokrokáři zřejmě ustrnuli ve fázi věčného adolescentního vzdoru. Ale pozor, i mnozí konzervativci ve skutečnosti realizují především své psychologické dispozice a jejich případné křesťanské zakotvení je pak více méně nahodilé. O křesťanství samotné tady vlastně nejde, jak o tom až překvapivě často svědčí soukromé životní poměry hlasatelů tak zvaných tradičních křesťanských hodnot.

A také tu hrozí velmi problematické spojenectví mezi křesťanskými konzervativci a stoupenci jiných podob tradicionalismu, zejména těch „vlasteneckých“ a národoveckých, které mívají úplně jiná hodnotová východiska.

Výhrada teologická

A nakonec teologická výhrada, vycházející z Bible. Boží království je v biblické tradici víze očekávané budoucnosti, ne osvědčené minulosti. Je to utopie v tom nejlepší slova smyslu. Tedy to, co ještě není, ale dá-li Bůh, jednou bude. Hebrejští proroci nehlasají návrat k tradičním hodnotám a stvořitelstevským řádům. Hlasají nadějně očekávání přicházejícího království. Jsou v tomto smyslu přinejmenším stejně „pokrokoví“ jako „konzervativní“. Volají Boží lid, aby už teď a tady uskutečňoval hodnoty a kvality Božího království, které jednou v plnosti přijde. Aby byl

předvojem zaslíbené budoucnosti, ne restaurátorem minulosti.

Úkolem Božího lidu je šíření Božího králování v lidských srdcích a v mezilidských vztazích. Boží lid má již teď a tady uskutečňovat budoucí (nikoli minulou!) podobu lidského společenství. Církev, jak říká evangelický teolog Jürgen Moltmann, je znamení, ukazující k budoucnosti, ne k minulosti.

Jistě, Bůh, který stvořil svět a vepsal do něj své stvořitelstevské řády, je tentýž, který nás zve do svého přicházejícího království. Ten, který je Alfa, je také Omega. Ale kdy jste naposledy slyšeli o křesťanech, kteří v politice prosazují pokrokové vize? O křesťanech, kteří vnášejí do tohoto světa hodnoty a kvality Božího království, a tím připravují jeho budoucí příchod v moci a slávě? O křesťanech, kteří odmítají nespravedlivé řády minulosti a s nadějí očekávají příchod nových věcí, které přicházejí od Hospodina, jak o tom hovoří prorok Izajáš?

Proč se křesťanské podoby politické angažovanosti více méně automaticky profilují jako bytostně konzervativní, opěvující údajně osvědčené tradiční hodnoty, zděděné po předcích? Byl Ježíš konzervativce? Nepůsobil na většinu zbožných současníků jako nezodpovědný pokrokář? Snílek s hlavou v oblacích, novotář a hlasatel utopických vizí?

Má křesťan z nějakého důvodu upřednostňovat minulost před budoucností? Má mít raději tradici než pokrok? I špatnou tradici? I tradici vymyšlenou, vyretušovanou, idealizovanou? Má se vždycky klonit spíš k stabilitě řádu než k osvobozující změně? I kdyby to byla změna ve znamení spravedlnosti a lásky k bližnímu? Proč? Kde se to v Bibli píše?

Jistě, příklon od jedné krajnosti k druhé není žádné řešení. Pohyb od zarytého zpátečnictví k blouznivému pokrokářství není pohyb vpřed. Jen mi připadá, že hodně politicky angažovaných křesťanů v našich zeměpisných šířkách dokáže velmi dobře pojmenovat slabiny a úskalí té druhé alternativy, zatímco o slabínách a úskalích té první mlčí jako hrob.

Není to přesvědčivé. A v Bibli žádné takové upřednostňování minulosti nenajdeme. Ba co víc: Vedle úcty k tradici a k odkazu předků tam najdeme takové skvosty jako třeba zvolání: „Nevzpomínejte na věci dřívější, o minulosti nepřemítejte. Hle, činím něco docela nového a už to raší.“ Nebo: „Ten, který seděl na trůnu, řekl: ‚Hle, všechno tvořím nové.‘“

prof. Pavel Hošek,
9. 9. 2021

AKTUALITY

Křesťanská akademie v Letohradě vás zve do evangelického kostela vždy v 19 hodin na přednášky:

- 22.10. Pavla Hoška:

„Sloužím tajnému ohni“

- 30.10. Vojtěcha Zikmunda:

„Na cestě od knihkupeckého pultuk doprovázení umírajících...“

- 4.11. Františka Čuňase Stárka:

„Plastic People - prolog Charty 77“

JAK ŽÍT S CUKROVKOU

Srdečně vás zveme na besedy s lékárníkem PharmDr. Josefem Markem 12. října,

9. listopadu, 7. prosince vždy od 17.30 h.

V lékárně U Svaté Theodoty v Letohradě, Václavské náměstí 76 (vedle Inform. centra)

Na programu jsou zkušenosti a praktické rady pro pacienty s diabetem na téma: co je cukrovka, druhy léčby, jak správně měřit glykémii, výživa, důležitost pohybu.

Z kapacitních důvodů prosíme, aby zájemci hlásili svou účast – v pracovní dny od 8 do 17 hod. na tel. 725 136 042 nebo osobně přímo v lékárně. Besedy na sebe nenavazují, je možné přihlásit se na libovolnou.

Vstup zdarma.

Dvorní čtení Anežky a Ivy sobota 30. 10. v 16 hodin na balkóně v restauraci Nový Dvůr, Letohrad

Anežka Náhlíková bude číst ze své knížky „Můžu se vás dotknout přes plot?“, Iva Marková „Pohádky“.

Zpěvem a hrou na ukulele je doprovodí Simona Hodrová. Moderovat bude Vladislav Náhlík.

ŘÍJEN VE STREETU

Taušlova 714, Letohrad, Tel. č.: 731 420 344

Facebook: NZDM Street-Letohrad

Instagram: nzdm_street

Po 4. - 8. 10. 5 sekund

Přijď si ověřit své znalosti a porazit své soupeře v zábavné hře „5 sekund“.

Čt 14. 10. Dnes si dáme pizzu

Jaká je tvá oblíbená? Anebo „Když ji miluješ, není co řešit“, tak se stav.

Po 18. - Pá 22. 10. Vytvoř si svou mandalu

Znáš původ a význam mandaly? K čemu se používá? Vytvoř si svou mandalu a dozvíš se i spoustu dalších zajímavostí.

Po 25. - Út 26. 10. Halloweenské dýňování
Dýně všude kam se podíváš. Pojď si s námi taky jednu vydlabat.

Čt 28. 10. Zavřeno, státní svátek

PREVENTIVNÍ TÉMA: VOLNÝ ČAS

Kolik Ti zbývá volného času po škole? Umíš si volný čas zorganizovat? Přijď si o tom s námi popovídat a třeba Ti i pomůžeme lépe si rozvrhnout povinnosti, ať máš větší prostor na své koníčky a zábavu.

Přátelství Boha křtem přijala

21.8. Matěj Kolář

21.8. Eduard František Moravec

21.8. Viktor Bernard Moravec

21.8. Ester Náhlíková

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

21.8. Nikola Goldenmundová

a Martin Satoria

28.8. Ludmila Kalivodová a Jakub Pěč

28.8. Denisa Moravcová a Jan Soukup

4.9. Kateřina Šťovíčková a Michal Uhlíř

Ke vzkrášení jsme vyprovodili

24.8. Vladimíra Majvalda 63 let

9.7. Martina Bašistu, 85 let

6.8. Jiřího Vacka 62 let

9.8. Emilii Faltusovou 90 let

27.9. Jiřího Hybše 69 let

ZÁPIS Z JEDNÁNÍ EKONOMICKÉ RADY FARNOSTI 2. září 2021

Přítomni: J. Roušar, P. Moravec, J. Mikyska, J. Skalický, V. Náhlík

Byly projednány následující body:

1. V srpnu a září bylo vybudováno zádveří na faře (izolace proti chladu a hluku) za 21.055 Kč za přispění pana A. Řeháka a P. Vychytila. Náklady budou kryty z daru (10.000 Kč), zbytek doplatí farnost.

2. Byla přijata nabídka architektonické kanceláře z Brna (zastoupena J. Jurenkou) na studii využitelnosti fary za 110.000 Kč. Náklady budou kryty z dotace BIHK (78.000 Kč) a daru 22.000 Kč. Zbýlých 10.000 Kč doplatí farnost. Studie bude dokončena do 31. 12. 2021.

3. Proběhlo chemické ošetření dřevěného inventáře v lukavickém kostele za 67.000 Kč. Obec přispěla částkou 32.000 Kč, zbytek byl kryt z darů a sbírek.

4. Probíhá další etapa opravy omítky kostela sv. Václava – dokončení strany z náměstí. Celkové náklady jsou 1.103.297 Kč. Tyto náklady budou uhrazeny z dotace ministerstva kultury (750.000 Kč), Pardubického kraje (100.000 Kč) a města (předpokládáme 125.000 Kč). Zbytek (cca 218.000 Kč) bude hrazen z prostředků farnosti.

5. Další etapou opravy omítky kostela sv. Václava bude její oprava z ulice Vitanovského. Celkové náklady budou 1.351.547 Kč, které budou kryty dotací ministerstva kultury (800.000 Kč), města (270.000 Kč). Dále bude podána žádost o dotaci na Pardubický kraj.

6. Kaple sv. Jana Nepomuckého – probíhá oprava vnějších omítek ambíto. Oprava bude uhrazena dotací Ministerstva kultury (1.100.000 Kč), spoluúčast bude plně hrazena městem. Do 31. 12. 2021 je předpokládán převod kaple na město, další pokračování

oprav pak bude zajišťovat město.

7. Mříž v kostele na Orlicí zhotoví pan Hamřík – přislíbeno do 31. 10. 2021.

8. Vyděláním prostranství před orlickým kostelem žulovými odseky bude financováno z 50 % městem a z 50 % farností – město přispěje částkou 345.000 Kč (z toho 60.000 Kč musí ještě schválit zastupitelstvo města). Farnost podá žádost o souhlas na památkáře, následně bude předána žádost o závazné stanovisko k umístění stavby na město.

Zapsal: V. Náhlík

PROGRAM PASTORAČNÍ RADY

z 9. září

Poděkování organizátorům za proběhlé letní akce:

- Skautské tábory – bohoslužby na táboře (Větrná Hůrka, Valterice);

- Přenocování poutníků z Orlicko-broumovské pouti ze spolku SEM Přátelé Herlíkovic (p. farář, P. Hoffmann);

- Dopolodní káva pro maminky s dětmi (M. Novotná a V. Neruda);

- občerstvení a zajištění oslavy 75. narozenin Václava Vacka (orličtí hasiči + další);

- 19.8. Koncert Foerstrova komorního pěveckého sdružení, kostel sv. Václava, Letohrad;

- koncert **J.A.QUARTET** - 29. 8. 2021 Kaple sv. Jana Nepomuckého na Kopečku (Iva Marková);

- nové zádveří na faře (A. Řehák, P. Vychytil, L. Majvald, E. Novotný, Petr Jilek)

- příprava a organizace kunčické pouti (kunčičtí hasiči a kostelnice).

Výuka náboženství 2021/22

- počty dětí cca 110; 14 skupin (vyučovat budou: J. Andrášová, J. Roušar, M. Suchomel, M. Mikysková)

- začne se v týdnu od 13. 9., učí se ve školách a na faře.

Informace z ekonomické rady – členové PR vzali na vědomí

- viz samostatná příloha.

Plánované akce z pastoračního plánu:

Svatováclavská slavnost 28.9.

- 27. 9. – v 16:00 příprava stanů na terase – vítání pomocníci

- Program 28.9.: 11:00 – bohoslužba – sv. Václav; 12:55 zahájení; 13:00 Let's Band; 13:30 divadlo V. Marčíka ml., 14:30 kapela Neřežto, 15:30 kapela Zakoplaho Dixieland

- Prosíme o ceny do tombole: možno nosit na faru v pracovní dny 9-11 hod. (balení tombole v pá 24. 9. od 15 hod.)

- viz plakáty.

Říjen

- Slavnosti posvěcení kostela: Červená 2. 10., Mistrovice 3. 10., Lukavice 10. 10., Letohrad 16. 10., Kunčice 17. 10., Orlice 24. 10., Šedivec 31. 10.;

- Charita – sbírka šatstva – pá – so 8.-9.10.

- Misijní most modlitby, misijní neděle

- ekumenická bohoslužba ke státnímu svátku – lépe vyhovuje termín 27. 10. v podvečer – Familia Cantorum – A. Dvořák, Biblické písně – 18 hod. – ještě se projedná formát, účast p. farářky, místo;

Listopad – dušičkové bohoslužby

- 1.11. – Orlice 16:30, Letohrad 18, Mistrovice 18

- 2.11. – Kunčice 16:30, Lukavice 18, Mistrovice 18

- 16.11. - Představení J. Vondráčka a Z. Bohuslava – hudba a mluvené slovo

Další podněty

- Doprava varhaníka K. Halbrštáta z Mistrovic – kontakty na ochotné dobrovolníky předány (Andrášová, Hoffmann P., Jurenkovi, Halbrštát T.);

- Aktualizovat údaje na farním webu

Příští PR 7. října 18:00

Zapsal: Marek Hoffmann

ANEŽČINY DOBROTY

Vrána

„Tak, děti, zkontrolujte si to, kdo nebude mít žádnou chybu, může si vybrat samolepku.“

Abyste byli v obraze, já jsem si totiž letos pořídila místo malých jedniček překrásný samolepky, který chce každé, včetně mě i Jonáše. Ten ale ještě žádnou nedostal. O to víc jsem si přála, abych mu ji mohla dát teď. Letmo jsem si prohlédla jeho práci.

„No skvělý, Jonáši, pojď si vybrat samolepku.“

„Nene, děkuju, já žádnou nechci.“

Jonáš má občas různý nevyzpytatelný reakce, ale teď se na mě podíval tak zvláštně smutným pohledem, že mě to zarazilo. Jenže jsem byla vzápětí odvolána do jiného koutu třídy, takže jsem to s ním už nestihla dořešit. Což jsem teda měla.

Naštěstí za mnou po hodině přišel.

„Kniho vnice?“

Víte, já jsem tu samolepku moc chtěl, ale nemoh

jsem si ji vzít. Našel jsem si tam velkou chybu.“

Najednou měl slzičku v očku nejen on.

Vzala jsem si teda do ruky znovu jeho práci. A našla jsem ji. Byla to taková prkotinka, že bych si s ní dokonce ani já sama nelámala hlavu.

Tak jsem mu vysvětlila, že není chyba jako chyba, a Jony si mohl konečně s klidným svědomím zalovit v mý samolepkový dóze.

Byl celej úplně přešťastnej.

Vybral si vránu.

/AN

ZÁZRAKY

Jsou různé velikosti, odlišného významu, nečekané, ale opravdu jsou. Znáte to přece sami, jen si to připomenout a jistě mi dáte za pravdu.

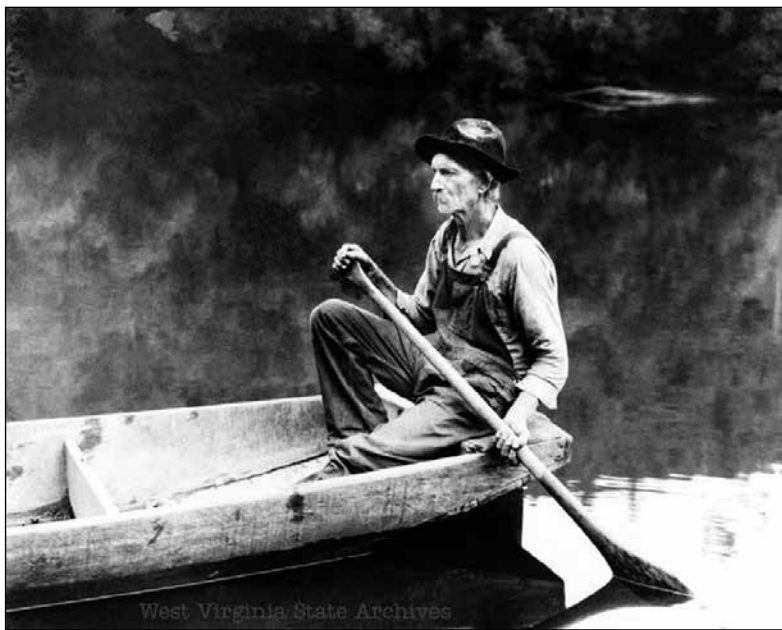
Například, obecně se říká, houby nerostou. Jdete do lesa, jen tak, co kdyby, a nestačíte se divit, kolik těch bílých, hnědých i jinak barevných hlaviček se ocitne blízko vaší nohy. A košík se plní.

To je takový skoro nezasloužený zázrak, ale jak potěší!

Nebo zasadíte rajčata. To vám sousedka darovala přebytečné sazenice, sama moc nevěřila, že by z nich něco bylo. Jenomže, vyrostou tak užitečné keře, že ještě na konci září mají desítky nádherných plodů. A stane se vám to poprvé v životě.

A taky vám někdo, s jehož vkusem se často rozcházíte, a přesto jste kamarádi, podstrčí prý dobrou knihu. Moc tomu nedůvěřujete. A pak čtete a čtete, odtrhnout se nemůžete. A ještě dlouho po poslední větě se vám v hlavě rojí spousta myšlenek, co přišly s tím čtením.

Svěřím se vám se zázrakem, který mne potkal před pár dny. Šedesát devět let je přece hodně dlouhá doba, to jistě uznáte.

Počítejte se mnou: před šedesáti devíti lety jsme skládali v Kostelci n. Orlicí maturitu. To nám bylo osmnáct. V ty nedávné dny nás bylo do našeho maturitního města rodinnými příslušníky dopraveno ještě dvanáct. Jako apoštolů. Už to samo je malý zázrak. Že jsme se poznali, že jsme spolu docela srozumitelně mohli mluvit, že jsme si ledacos pamatovali, to je jen potvrzuje.

Že nás z různých konců republiky svezly děti či vnoučata, je zázrak týkající se rodinných vztahů a odporující obecným představám o příkopu mezi generacemi. A ještě to povídání budu gradovat.

Prý jsou to starci a stařeny, s nimiž je v tom moderním světě těžké pořízení. Samozřejmě jsme se vzájemně informovali, jak jsme na tom s očkováním. Všichni do jednoho ano. A k tomu komentáře, jak tenhle vzdělaný národ, co má povinnou školní docházku od Marie Terezie a vždycky se tu učila přírodověda, může věřit nesmyslným zázrakům o nebezpečnosti očkování. Jak tohle mohou říkat příslušníci mladších ročníků, když sami mají v těle vakcíny proti tolika nakažlivým nemocem a zakusili, že opravdu fungují?

Přestali jsme hrdnat a ustanovili jsme se, že za vše vlastně může preventivní péče – očkování proti záškrtu, obrně, tuberkulóze atd. Kdyby současní rodiče zažívali to, co ti naši před osmdesáti lety, smrt dětí nebo trvalé poškození těmito chorobami, zpupnost by je opustila.

Ono to s tou nejstarší generací co do myšlení, zájmu o současné dění a kritičnosti nebude tak zlé, jak jsem sama zažila.

Dokážeme totiž odhadnout, kdy jde politikům takzvaně o věc a kdy o předvolební namlouvání a sliby, pamatujeme si výroky premiéra, které si odporují, vidíme jasně, že ten, kdo nejvíce křičí o nenávislné kampani, sám takovou kampaň zjištěn rozpoutal, nemůžeme si vážit hrubostí a lži, co přicházejí z Hradu. To je zhruba souhrn řečí, které jsme o politice vedli. A k volbám jdeme, protože z hodin dějepisu s panem profesorem Režným víme, že demokracie je střídání opozičních vlád se snahou vládnout ve prospěch celku lépe, než vláda předchozí. Důležitá jsou slova ve prospěch celku. Ne ve prospěch vlastního majetku nebo firmy. A kroky vláda uskutečňuje po všestranných debatách, když došla k rozumnému kompromisu.

Ani s moderní technikou to u nejstarší generace nebude tak tristní. Těch dvanáct apoštolů přivolovalo své děti nejrozličnějšími modely mobilů, i ty nechyťtejší ze všech se tam blýskly.

Od zázraků jsem neutekla, to se vám jen zdá. Máme totiž mezi sebou opravdového literáta, a to v mých očích zkrátka zázrak je. Píše verše a vydává je. Moc se v tom dnešním málo poetickém světě neprodávají, ale není sám. I zvučnější jména mají stejný problém.

Na důkaz tohoto posledního zázraku opisuju jeden z jeho postřehů. Moc se mi líbil a je opravdu aktuální.

Tak dobře.*

Něha do parlamentu nepatří. Ale představte si – na zkoušku, že by si poslanci podali ruce, pravice s levicí, zrušili si přebendy a pan premiér by recitoval Máj. To by to bouchlo!

** Vladimír Martinec: Svět (DAUPHIN 2014)*

/EN

NÁŠ ROZHOVOR

DOSTAL JSEM SCHOPNOST HRÁT, TAK MÁM CO VRACET

Po padesáti letech skončil se službou varhaníka v letohradské farnosti Josef Pecháček (nar. 1939). Zeptali jsme se ho:

Jaká je historie Vašeho hraní na varhany v Letohradě?

V roce 1957 jsem se přistěhoval do Letohradu a začal tady po chrudimské průmyslové škole pracovat v OEZ. Po vojenské službě jsem pracoval v Tesle Jablonné nad Orlicí až do odchodu do důchodu. V Jablonném jsem také až do roku 1962 bydlel. V roce 1962 jsem se oženil a přestěhoval do Letohradu. Od roku 1965 jsem vypomáhal varhanici slečně Řeháčkové. Když o pět let později s hraním skončila, hrál jsem už v celé farnosti sám - nedělní bohoslužby, pohřby, svatby. A tehdy byly třeba dvě-tři svatby za dopoledne. Byl jsem hozený do vody. Musel jsem si nastudovat spoustu věcí o mši a zorientovat se. Natrénoval jsem 20-30 skladeb do takové míry, abych nad hrou nemusel přemýšlet. V průběhu doby jsem se snažil nějak zdokonalovat, takže jsem třeba čtyři roky chodil do kurzu P. Olejníka do Ústí nad Orlicí. Na každou mši jsem se vždy připravoval.

Postupem času pak hraní zase naopak pomalu ubývalo.

Na Orlici byly zavedeny rytmické mše, v Mistrovicích začal hrát Karel Halbrštát, ubyly i Kunčice. Posledních deset let jsem hrál už jen v kostele sv. Václava v Letohradě. Loni mě odvezla sanitka do nemocnice s koronavirem, a zůstaly mi zdravotní následky. To mě donutilo hraní zcela opustit. Dodnes se mi těžko dýchá i chodí.

Je těžké po tak dlouhé době přestat?

Už delší čas mě přemlouvaly děti i manželka. Zmáhalo mě to. Nakonec mě donutily okolnosti. Já sám jsem si říkal, že dokud můžu, budu hrát. Dostal jsem schopnost hrát, tak mám co vrátet. Ale když už mi museli lidé v kostele pomáhat ze schodů, bylo rozhodnuto. Teď tu hraje Karel Halbrštát.

Jak jste se k varhanám dostal?

Pocházím z Vlčkova u Sloupnice. Měl jsem tři sourozence, maminka pracovala v JZD, tatínek byl zedník. Když mi bylo asi dvanáct, chodil jsem do Horní Sloupnice k varhaníkovi Václavu Zacharovi a u něj se učil. Jednou mi řekl, že v neděli jde na hon, abych místo něj hrál na bohoslužbě. Od té doby jsem občas hrával.

Muzicírovali jste i doma?

Ano. Tatínek hrál na trubku, housle, harmoniku. Večer jsme sedávali u kapličky ve Vlčkově a hráli spolu – heligonka a housle. Sedli jsme na schody a za chvíli jsme tam nebyli sami.

Měl jste ještě nějaké další záliby?

Později jsem moc rád překládal. Měl jsem rád angličtinu, ruštinu, němčinu.

Zažil jste v letohradské farnosti za těch padesát let řadu kněží. Vzpomínáte na některé obzvlášť?

Rád vzpomínám na P. Petra Ducháčka. Ale všechny jsem měl rád. Každý byl svůj, každý měl jiné tempo bohoslužby. Každému jsem se jako varhaník musel přizpůsobit.

Varhanní hudba je specifická, evokuje duchovní rozměry. Jak vnímáte varhany Vy?

Pro mě to je nástroj, který mi vždy spravil náladu, když mi nebylo nejlíp. Celoživotní láska – člověk se s tím nástrojem musí sžít jako s člověkem. Mám je moc rád.

Jaké jsou Vaše oblíbené skladby?

Mozartova ukolébavka, Pachelbelovy fugy, Händel, Dvořákovo Largo...

Je za Vámi více než padesát let služby varhaníka. Jaké z toho máte pocity?

Že jsem mohl udělat víc a spoustu věcí udělat líp... A moc nám chybí Lukáš... ten úděl, který jsme museli prožít, nebyl lehký.

Vašeho syna před 25 lety zabil psychicky nemocný spolubydlící. Můžete o tom mluvit?

Ano. Nezbyvá, než o tom mluvit, i když na to chybí slova. Je to realita, kterou nevymažete. Nemít víru, nevím, jak bych to přežil. Dar víry otupuje ostří. Zpočátku to bylo nejhorší. Brečeli jsme, nechutnalo nám jíst... Nikdy se s tím nesmíříte. Snad někdy po letech se s tím člověk vyrovná, protože nic jiného nezbyvá. Když člověk něco takového prožije, rázem si uvědomí svoji zranitelnost a nicotnost, všechno přehodnocuje. Nevíme dne ani minuty. Nevím, jestli se dočkám oběda.

Co Vám teď dělá radost?

Když dokážu mít nezatíženou hlavu. Když se dokážu oprostít od všech tlaků, co bych měl a neměl. Když dokážu nepřemýšlet jen o minulosti. Máme hodné děti, které nám rády pomůžou, jezdí za námi vnoučata. Nekladu si už na sebe velké požadavky. Jsem spokojený.

Děkujeme za rozhovor i za Vaši dlouholetou věrnou službu a do dalších let přejeme dostatek zdraví, radosti a klidu. /M

JEDNA NĚMECKÁ VZPOMÍNKA NA HEINRICHA BÖLLA

Norbert Schmidt

Když jsem minulou neděli vystoupil z vlaku a zalezl do země na metro, vybafnul na mě všude kolem volební plakát SPD v barvách trikolóry a na něm Josef Nerušil, blízký spolupracovník kardinála Duky, (na chvíli uspaný) vedoucí referent vnějších vztahů Arcibiskupství pražského. Heslo plakátu znělo Ano slušným – NE příživníkům. A pod ním naducaný kandidát hledící s poněkud naničovatým úsměvem někam nade mě do dálky. Podle jiného mediálního pracovníka arcibiskupství prý může pan Nerušil protiimigrační, protievropskou a proruskou stranu, jíž SPD dnes je, kultivovat. Na tenhle „záměr“ jsem si hned vzpomněl, když jsem první výsledek oné „kultivace“ nevěřičně pozoroval. Na dalším plakátu s Josefem Nerušilem můžete číst NE migraci, islámu, diktátu EU.

Celé obdobie jsem si shodou okolností ve vlaku listoval v knize rozhovorů se spisovatelem Heinrichem Böllem, kritickým katolíkem a nositelem Nobelovy ceny za literaturu. Kniha nese název „Jedna německá vzpomínka“ a Böll v ní mimo jiné říká:

„Nechodil jsem do Hitlerjugend, i když jsem byl vystaven tlaku. (...) člověk viděl na ulici pochodovat nacistické tlupy, všichni v hnědých uniformách (...) hnědé kabáty, hnědé košile, hnědé čepice, tedy vlastně všechno v barvě hovna (...), pochodující a řvoucí městem ne jako utlačovaná menšina, ale jako vládnoucí většina. Časem jsme na škole zůstali už jen dva nebo tři, kteří nebyli v Hitlerjugend.

Náš pan ředitel byl velice spořádaný katolický nacionalistický Němec, který samozřejmě jako všichni vzdělaní a citliví Němci v této době nacisty a celý ten brutální způsob, jakým se prezentovali, nesnášel. Ale byl to německý nacionalista. Ve škole nám naši učitelé prezentovali trapné vzpomínky na První světovou válku, které je nakonec přece jen přiměly k tomu, aby národní rys onoho hnutí všemu ostatnímu předřadili.

Domnívám se, že bychom neměli tento omyl německého měšťanstva podeceňovat. Onen národní aspekt národního socialismu je sveďl. To ostatní jednoduše potlačili, celou tu špínu, zatýkáni, koncentráky, násilnické bojůvky, mučení, o kterých jsme se doslechli, to vše se potlačilo, a lidé si mysleli, no jo, přes to všechno představují nacisté přece národní záchranu.“

Modlím se nebo se pokouším modlit za svy donasce a agenty za vysetřovatele.

Měli to težky.

Něčem uveřili.

Nechali si vypláchnout plátěnou duši lučavkou královskou.

Modlím se za ty zrůdy.

Snad na dně duše jim doutnala jiskra - oheň - plamínek.

Vratislav Brabenec

Musel jsem to vzít hodně obecně, neboť bylo nezbytné odpřednášet ve dvou hodinách několik prvních století písemných památek v českých zemích – v oboru Sdružená uměnovědná studia to tak je, prostor pro literaturu je skutečně malý. Skončil jsem hodinu „Legendou o svaté Kateřině“, tou strašnou silou ze čtrnáctého století. Vzápětí přede mnou stála studentka, vyhlížející velmi odhodlaně, a požádala mne (znělo to, jako by mluvila jménem poloviny lidstva), zda bych se v příští přednášce nemohl pro změnu věnovat literatuře, kterou ve středověku napsaly ženy – všimla si totiž, že dosud jsem ani jednu autorku nezmínil, a nerada by, aby tato nespravedlnost zůstala neodčiněna! Pokusil jsem se jí nejdříve omluvit za celé dějiny, abych ji obměkčil, neboť následovat musela krutá pravda, že z té doby prostě žádné spisovatelky nemáme. „Tak to je ale hrozné!“ zvolala a zdálo se, že Sdružená uměnovědná studia přišla o jednu adeptku.

Snažil jsem se nabídnout jí útěchu alespoň poukazem na to, že ženy sice ve středověku většinou nepsaly literární díla, byly však pro ně obrovskou inspirací a předlohou – viz právě ukončený výklad o svaté Kateřině: ženě, která zvítězila moudrostí, oddaností a půvabem (Bůh sudí, čím více nad veškerým siláctvím a zdánlivou mocí chlapy pragmatizovaného světa. Kateřina nejprve obrátila „na rozum“ padesát mudrců, tedy hrubou, ale neúčinnou přesilu. Potom, vysvěčena a bičována, zůstává v ohromující lidské důstojnosti a ke zděšení svých učitelů je každou ranou ještě krásnější...)

To vše jsem si znova připomněl, když jsem četl právě vydanou knihu – blogový deník nazvaný „Psáno na vodu palbou kulometnou“. Je od mého oblíbeného Jaroslava Erika Friče a objeví se tu také zmínka o ženě, která v jedné vesnici zastává funkci hostinské i zvoníka: „... jakmile se doví, že někdo v okolí zemřel, zvoní umíráčkem, za ta léta, kdy o tuto službu pečuje, se naučila, že u zvonění chlapům se dělají dvě pauzy, u ženských jenom jedna, paní hostinská přesně dodržuje staré zvyklosti... jde a zvoní: Chlapům 90 – pomlčka – 90 – pomlčka – 90 a ženským jenom 90 – pomlčka – 90...“

Ne, to není další bezohledný projev genderově nespravedlnosti! Zvon-umíráček je mimo jiné přímluvou za shovívavost vůči našim spáchaným skutkům. A tak je asi spravedlivé, že za chlapy je třeba zazvonit víc.

Petr Hruška

Podzim je čas milosti udělovány přírodou. Poskytuje příležitost dát všechny věci do pořádku – před smrtí. A tak dávat věci do pořádku znamená rozhodnout se, co musíš ještě honem udělat, a vzít na vědomí, na co už nestačíš. Je to chvíle vzpomínání a lítosti, a taky touhy udělat věci, které jsi neudělal, a ještě říci něco, cos dosud nevyslovil.

Forrest Carter: Škola Malého Stromu

Cimrmanovi životopisci zjistili, že jeho román Dědeček na literárních luzích neobstál a nakladatel v dramatické chvíli, kdy císař pán nechal dědečka podívat se trubičkou, rukopis vyhodil. Mám za to, že to je škoda, protože to mohl být dobrý návod, jak se chovat v nejlepší životní roli, kterou čas mužům přidělí. Moudrý muž, když kriticky přizná ve shodě se Shakespearovým sonetem 77, že pozdní čas je už na něm znát, si nekoupí bicykl, aby se nechal zabít, ale shromáždí naučení do života, aby je mohl předávat dál. Moje žena konstatovala, že vlastním dětem jsem vyprávěl přece jen kratší příběhy než později svým vnučkám. Těm se například velmi líbily historky o tom, jak jsme byli v mládí chudí, bydleli v bedně od piána, jak maminka v neděli dopoledne tloukla mokřím hadrem o stůl, aby sousedi mysleli, že naklepává řízky a my jako děti jsme si museli malovat ponožky na nohy, protože se nedostávalo peněz na jejich zakoupení. Holčičky tomu nadšeně naslouchaly a jejich matka – jinak rodinným postavením moje dcera, která by měla ctít otce svého – křičela, ať s tím ihned přestanu, protože holčičky by o tom mohly vyprávět ve škole. Rovněž zasahovala do biblických příběhů a (marně) se pokoušela přerušit Noemovu plavbu s odůvodněním, že se neříká, že Pánbůh se naprdnul, protože lidských špatností už měl plné zuby.

VÍRA

Před tváří dějin Tomáš Garrigue Masaryk se zasloužil o stát; ale před tváří věčnosti činil něco prostšího: Tomáš Garrigue Masaryk věřil. Věřil prostou a krásnou vírou v Boha a boží řízení na zemi; věřil, že vše, co se děje, má svůj smysl a směřuje k dobrému; věřil v nesmrtelnost lidské duše a v každém člověku ctil rovnost a svobodu té nesmrtelné duše. Jeho demokracie a humanita, jeho usilování o světovost a mír, o svobodu a rovnost lidí, to vše prýštilo z jeho zbožného uznání nesmírné důstojnosti a hodnoty každé lidské duše. Politika mu byla jenom nástrojem; jeho cílem bylo sloužit božimu pořádku a lásce Ježíšově. Nehlásal víru, nýbrž podřídil jí svůj život. Jeho statečnost a jistota, jeho chytrost i rozum, jeho prostota, důvěřivost, optimismus i odvaha, všecko, co znal i myslil a oč usiloval, bylo nejhluběji a neporušitelně zdůvodněno jeho pokornou

Namítal jsem tehdy, že mně vyprávěl dědeček Kischovu historku o tom, jak prochlivost nemoudře projevovaná dědečkem v příběhu o třech přáních vedla k situaci, že jeho vnučce skutečně vlezl kolovrátek tam, kam jej rozzlobený stařík poslal, a tak nějakou dobu veřejná hudební vystoupení na Újezdě provozovali tak, že z vnučky přikryté dekou čouhala jen klika kolovrátku, již dědeček otáčel. Nakonec ale museli použít třetího přání, aby holčičku zbavili nežádoucí výplně útroh.

Vyprávěl jsem jim, stejně jako dědeček mně, o Havlíčkovi, z něhož jsem citoval, a s ohledem na to, že by dost dobře nepochopily, proč v Brixenu nehrál s ostatními vyhnanci bulku a raději chodil na rande, jsem tohle vynechal. Odměnou mi bylo, když se Anička přihlásila do recitační soutěže s Králem Lávrrou, kterého tak oba umíme zpaměti.

Na korigování pedagogického blbství vlastních rodičů máme v dětství jednak sourozence, s nimiž vytváříme obranný tandem, ale těch nyní valem ubývá, a prarodiče. Babičky vesměs vaří lépe než vlastní matky a dědečkové dokážou rozpustit napětí vzpomínkou na to, jak se na výletě parníkem tatínek pokařal. Na skupinách s pacienty jsem opakovaně zjišťoval, že vliv prarodičů dokázal napravit mnohé zlo, jež je v dětství potkalo.

A vzpomeňme také na nesmrtelný výrok: Dědeček, to zní hrdě!

Radkin Honzák, psychiatr

vírou v boží řád světa. Miloval skrze víru, myslil skrze víru; nebylo snad v našem národě člověk náboženštějšího od našich velkých reformátorů. Jaká úžasná kulturní syntéza. Byl to antický člověk a řecký platonik, jeden z posledních velikých dědiců antiky tělem i duší; byl to moderní, kritický, střízlivý duch vědecké školení a mozku; ale ty dvě veliké evropské tradice sloučil v té nejvyšší: v prostotě a láskyplné věřivosti učedníka Ježíšova. V dnešní Evropě, kde vidíme ožívat dynamické síly nového pohanství, krve a hromadných pudů, představoval Masaryk bezděčně a osudově typus téměř metafyzicky protichůdný: ztělesňoval antický individualismus, vědecký rozum v řízení světa a nade vším mravní ideál křesťanský. Náš malý, často i malověrný národ může být hrd na to, že dnešnímu světu dal tento jedinečný typus křesťanského politika, hrdiny a vladaře.

Karel Čapek

SMRT SE DÁ PŘIHOSTIT

poslední rozhovor s Jiřinou Šiklovou,
vedl Michal Plzák a Lucie Vopálenská

Měla zvláštní energii, trochu ničivou, trochu zjitřenou nedávnou smrtí přítele Ivana M. Havla, až se novináři zalekli a navrhli, že přijdou jindy. Šiklová našetřila zvolnila a interview poskytla. Bylo opravdu poslední. Významná osobnost českého disentu a později zakladatelka oboru gender studies zemřela 22. května navečer ve věku 85 let. Poslední rozloučení se koná tento čtvrtek.

V rozhovoru vyjadřuje přání, aby to s ní jednou nesešlo náhle, ale měla čas se rozloučit s nejbližšími a pak dlouho netrpěla. Obojí se jí splnilo. Interview, z něhož Aktuálně.cz přetiskuje část, bude součástí knihy Pro smrt uděláno (živé rozhovory o posledních věcech), jež vyjde na podzim.

V úvodu své knížky Vyhoštěná smrt se ptáš: „Není to patologické, mluvit o smrti, dokud člověk ještě žije?“ Je, nebo není?

Není, naopak. Je to základní kritérium přístupu, že jediný živočich, který si uvědomuje konečnost svého života, je člověk. Smrt určuje rozdíl mezi živočichem a živočichem člověkem.

Když tedy děláme, jako že smrt neexistuje, stáváme se zvířátky?

Buď jsme blbí, anebo jsme na úrovni zvířat. Většina kultury pochází z reflexe smrti. Vytěšnit ji je složité, ale někomu se to podaří.

Proč ji vytěšňujeme?

Protože lidi si stále myslí, že budou jenom a jenom žít tak, jak jsou zvyklí.

V dětství jsem viděla hodně mrtvých lidí, žila jsem tady ve středu Prahy v Klimentské ulici a bylo tu na ulici plno mrtvol. V době povstání se tu střídalo, občas tu padla bomba, ale do toho mě rodiče nepouštěli. Běželi jsme do krytu, maminka chtěla být s námi a s tatínkem, který byl lékař. Jiná bába by byla ráda v krytu sama, ale moje matka ne. Mrtvých tam bylo hodně, pak je tahali tady do školy, tam je skládali. Rodiče mi neřekli: „Nedívej se na to, holčičko.“

A jak jsi to jako holčička vnímala?

Určitě ne jako něco, co by bylo tak hrůzné, protože to patří k životu. I když málokdo to zažívá v těch deseti letech. Když přišel Hitler do Německa, Židi před ním utíkali taky do Československa. Přitáhli sem peníze, žili tady a měli možnost ty peníze investovat. Tenhle celý blok postavili. Tatínek říkal: „Tohle patro bychom si mohli koupit.“ A nebyli jsme bohatí, tatínek byl normální lékař. Tak jsem přišla úplně do nového.

Jsi úplně stejně stará jako tenhle barák.

To jsem. A pamatuju se, jak přišli Němci do Prahy. Tehdy se mezi okna dávaly vyvětrat peřiny a jednou maminka říká: „Hele, tamhle někomu spadla peřina.“ Já tam běžím, abych se z okna na tu peřinu podívala, holčička zvědavá, a máma mě sraží k zemi a říká: „Nedí-

vej se, to je pan Klein.“ Z oken baráku skákali Židi. A to byl velký zážitek.

Ten rozhovor má být o smrti, tak bude docela cennej, až umřu, když bude můj poslední.

Pokud bude poslední. Snad se ale ještě nechystáš?

Nechystám.

Už je to osm let, co jsi napsala „Vyhoštěnou smrt“. Byl to od tebe i pokus smrt zkrotit, nebo už jsi ji zkrotila předtím?

Já jsem ji nekrotila, proč? Já tu knížku napsala pro lid obecný.

Psala jsi tam, že o smrti se má mluvit, protože se tak sníží napětí.

Určitě.

Ale v některých rodinách se tím napětí nejspíš zvýší.

Většina lidí to utulává: „Prosím tě, dědečku, vždyť ti budeš ještě dvacet let. Ale chlape - co si dáme zítra k obědu.“

Kvůli komu se to zamlouvá?

Kvůli těm blízkým, ale i kvůli těm, co o tom sami takhle mluví.

Vymlouvá se na dědečka, ale nechce sám?

Nemá chuť o tom mluvit.

Kdo nemá víc chuť o tom mluvit?

Ti blbci středního věku. Starší člověk se většinou smrti nebojí. Buď je věřící, a pak to má vyjednaný, nebo není věřící a ví, že se to holt nějak zvládne. Lidi vašeho věku ale nevědí, jak o tom mluvit. Zatímco dřív každý venkovský farář dovedl o smrti mluvit. A je to velký problém. Pracovala jsem v Thomayerově nemocnici na gerontologii, kde byl jednolůžkový pokoj, takzvaná čtyřka, a tam mne primář často posílal. Na čtyřce lidi umírali.

Jak se stalo, že jsme o tom přestali mluvit?

Protože jsme přestali být orientovaní na náboženství a zároveň jsme se přestali o tyto věci zajímat. Protože přeci „život je nádher- ný“. Začali jsme se mít moc dobře, předtím si

člověk mohl říkat: Mám se tu špatně, budu se mít líp na nebesích. O smrti se začalo mluvit jako o patologii. Ještě do druhé světové války se lidi ptali: „Kde máš dům a kde máš hrob?“ Ptáte se na to lidi dnes?

Ted' se na to ptáme už několik měsíců každého: „Kde budeš ležet?“

Já to vím. Ve svém hrobě na Olšanech. Tam už je plno předků.

Takže v hrobce?

Ale to není hrobka! Tam bych jen zabírala místo, smrděla a nerozložila se. Hrobka je vyzděná, a proto se tam tělo rozkládá pomalu a musí tam být místo minimálně na dvě rakve vedle sebe. Hrob je jen díra do země a rakve se tam na sebe naskládají. Ale můžete je tam dávat až za pět let, takže moje babička říkala: „Už je to tolik let, tak jsem ráda, že až umřu, tak půjdu na Olšana do hrobu.“ Měla strach, že kdyby umřela dřív, už by se tam nevešla. Vlastně ani nevím, co by se stalo.

Dali byste ji spálit?

Ne, to se tehdy nedělalo. Kolem toho roku 1942 to byly výjimky.

Takže ani ty nechceš kremaci?

Ne, půjdu do země. Celý život si platím hrob, tak si tam poctivě shníju. Viděli jste někdy kremaci? Ty máš totiž v hlavě víc vody, než si myslíš, a když se ta voda zahřeje, tak nebožtík takhle zvedne hlavu. To mně vadí. Navíc říkám, že tělo patří do země, protože tam se rozloží a může se to ještě použít. Kdežto popel je nanic.

Úryvek z rozhovoru je součástí připravované knihy Pro smrt uděláno (živé rozhovory o posledních věcech), kterou na podzim 2021 vydá nakladatelství Kalich.

Mlčení

Výskot a smích se šťastně rozléhal jedenkrát u stolu veselého – přítele mého krutě obelhal člověk, sedící vedle něho.

Vím, že je spravedlnost na světě a slunce s mlhou si nespoleš.

Ale já mlčel v tom parném létě a neměl odpověď na tu zlou lež.

Vzpomínám na jednom nádraží – stařenka bez jízdenky v kolejích,

svůj plachý pohled jako závaží všehela na mě s tajnou nadějí.

Bližního milovat je nám milé, jenom když nemusíme přes svůj práh.

Já jsem však mlčel provinile a ani groš jsem z kapsy nevytáhl...

Otázky jdou k nám v plné síle. Studem já léčím mlčenlivý čas.

Buď prokleta ta hrozná chvíle, ve které opět nezdvihnu svůj hlas.

Já prosím osud, který žiji – ne, nechci slávu, dary umění –

at' navždycky mě jenom míjí trest bezmocného mlčení...

Muchtar Šachanov

NĚŽNÝ AUTOBUSÁK

Byl jednou jeden kluk a ten se od malička chtěl stát řidičem autobusu. Doma mu rodiče říkali: „K čemu autobusák?! Staň se raději právníkem, na autobusáka by tě byla škoda.“ Ale kluk si vedl svou. Babička mu zase opakovala: „Dej se radši na doktora, však hlavu máš na svém místě!“ Kluk nic neříkal, ale myslel si svoje. Strýc mu zase vtíkal do hlavy: „Kdepák, hochu, černý řemeslo má zlatý dno!“ Ale kluka nepřesvědčili.

Když vyrostl, splnil si svůj sen a stal se autobusákem. Jezdil po malém městečku, kde každého cestujícího znal jménem. Ráno o půl osmé nabral školáky a jel na náměstí.

Hned u první zastávky pokynul na pozdrav Karlovi, který pod přístěnkem u domu pil kafe. Ať přišlo nebo svítlo slunce, seděl tam ráno pod plechem, kryjícím štůs prken. S koleny u brady a s cigaretou v puse usrkal kafe.

Před druhou zastávkou v létě zálibně pohlédl na malý pláček rozkvetlých kopretin na kraji louky, které Vojta při kosení nikdy neposekl, ale nechal stát, aby se kolemjdoucí mohli pokochat tou krásou. Vždycky tady trochu přibrzdil, aby to všichni cestující viděli a úlevně vzdychl: „Ten Vojta na nás tak myslí.“

Mezi třetí a čtvrtou zastávkou projížděl uzoučký úsek cesty, kam se taktak vešel. A když ještě v těchto místech míjel maminku s kočárkem, zařadil neutrální, aby jel co nejtíši. Lidunka má totiž velice jemné spaní, a on jí přece jede hned u hlavinky. Maminka řidiči autobusu vždy poděkuje líbezným úsměvem.

Další cestou pak cosi mumlá pod vousy. Bývá to něco jako: „Den jako malovanéj!“ nebo „Už aby zas trochu napršelo...“ nebo „To máme letos jablek!“ nebo něco podobného. V jednom místě, poblíž poslední zastávky, větve stromu u silnice sahají těsně nad střechu autobusu. A na té nejspodnější větvi si ptáci udělali hnízdečko. Tady musí autobusák hodně zpomalit, aby závan vzduchu od projíždějícího vozidla hnízdo neshodil. Zapotí se u toho, ale zatím vždycky se mu to povedlo.

A když odpoledne jely děti ze školy, to bylo halasu! Autobusák se smál na copaté švitořilky, které se chlubil svými jedničkami, a vypytaš se jich, co dnes ve škole probírali. Nezbedné kluky dovedl povzbudit. Pavlíkovi říkal, že s češtinou sice bojuje, ale zato v bráně to umí jak Franta Plánička. A to je něco! Milánkovi domlouval, ať nejní smutnej, že mu nejde matika, protože mamince vždycky cestou ze školy natrhá kytičku na louce, a to je důležitější. Jaroušek zas dostal pětku, a táta ho doma seřeže. „Ach to je trápení, Járo... Co s tím budem dělat, kluku?“ ptal se starostlivě autobusák. „Víš co, jestli dneska doma dostaneš nářez, tak přijď, a já tě svezu kolem jezírka. Jen tebe. A budeš si moct sednout na sedadlo vedle mě. Ale nikomu ani muk, rozumíš...“ A tak i ten vejprask se lépe snese, když má Jaroušek svého autobusáka.

Mohlo by se zdát, že takový řidič autobusu se za volantem musí ukousat nudou. Ale on toho má pořád tolik co na práci! A ten pocit hrlosti, když motor vrní, a on má za zády plný autobus cestujících... To je, jako by každého z nich držel za ruku, a ukazoval mu všechnu tu krásu světa, která se míhá za okénky autobusu. Stal se z něj dobrý autobusák, jen co je pravda. /M

PŘÍPAD BEZÁK

Devět let uplynulo od chvíle, kdy byl Róbert Bezák odvolán z čela trnavské diecéze. Navzdory tomu, že sám říká, že se cítí rehabilitovaný, otázek kolem jeho odvolání spí přibývá.

Během návštěvy papeže Františka na Slovensku došlo i na setkání s Róbertem Bezákem. Nešlo přitom o první setkání odvolaného arcibiskupa s papežem.

Sešl se letos v červnu a už v dubnu roku 2015 zprostředkoval jejich schůzku arcibiskup Miloslav Vlk. „Papež mu dal morální satisfakci a jsem přesvědčen, že mu určí místo vhodné pro biskupa, což bude jeho rehabilitací,“ komentoval tehdy schůzku český kardinál, který audienci u papeže pro Bezáka vyjednal. „Mám dojem, že Bezák se na Slovensko nevrátí,“ uvedl Vlk pro Katolický týdeník. „Papež pozorně vyslechl jeho vyprávění, zeptal se ho, co si myslí o řešení celé situace, a nakonec řekl, že si věc prostuduje a rozhodne o řešení.“

Od té doby uplynulo hodně času a bolavé rány šedesátiletého biskupa a řeholníka papež léčí dalším osobním setkáním.

Róbert Bezák byl odvolán k 1. červenci roku 2012 z nejasných důvodů a způsobem, který odporoval církevnímu právu. Bezprostředně předtím proběhla v diecézi tzv. apoštolská vizitace. Ovšem namísto toho, aby se tým vedený biskupem Janem Baxantem zajímal o pastorační situaci v diecézi nebo o právě dokončený audit hospodaření, zaměřil se na nalezení odpovědi na jedenáct dílem absurdních, dílem nesmyslných otázek typu: „Vaše excelence jako by se ukazovala jen v civilu (rifle a košile, sportovní oděv), zesměšňujíc kleriku jako „oděv černokněžníků“. Nebo: „Dále jste navštěvoval tělocvičny, sauny, koupaliště, veřejné sprchy s osobami pochybné pověsti.“

Přestože na všechny otázky Bezák seriózně odpověděl, bylo mu doporučeno rezignovat, neboť „si to Svatý otec přeje“.

Skutečné důvody v pozadí byly zřejmě jiné: „My velmi dobře vieme, čo za tým je. To sú naozaj tie naše prešľapy a machinácie, ktoré boli za panovania arcibiskupa Sokola,“ prohlásil jezuita Patrik Koval. Redakci Universa se podařilo získat svědectví účastníků vizitace, která mírně řečeno nestandardní průběh dokládají. „Otázky pana biskupa J. B. nesměřovaly k odborné stránce mé práce, ale k nějakým domněnkám, dohadům typu mohlo se stát, že...? Je možné, že se stalo...?“

Uvědomil jsem si v tu chvíli, že všechno už je dávno rozhodnuté a že už se jen hledají důvody, vlastně ani ne důvody, ale hnusné pomluvy a konspirace,“ vypověděl jeden z Bezákových blízkých spolupracovníků. Závěry z vizitace nejsou dodnes známy ani Róbertu Bezákovi, ani nikomu jinému, tedy kromě toho, že byl v následujících měsících fakticky odříznut od jakékoliv kněžské či biskupské činnosti.

Volný pád?

Těžko pochopit, co se děje v nitru člověka, který všechno vsadil na jednu kartu: na Ježíše Krista a na službu katolické církvi a najednou zjistil, že „žeň je bohatá, dělníků málo“, ale on už není potřeba. „Přestal jsem rozumět vystupování některých církevních představitelů, ale nevyznám se ani v laickém světě. Mám v sobě silný pocit zbytečnosti a trapnosti,“ přiznal Bezák rok po odvolání v knižním rozhovoru s Marií Vrabcovou Vyznání. „Je to extrémně těžké, protože to vede ke ztrátě vnitřního přesvědčení, že dělám to, co mám. Sesypal se mi obraz o mně samotném... Prázdnota okolo mě a ve mně je o to větší, že nevidím smysl toho, co se mi stalo. Utěšuje mě jen to, že z Božího hlediska nic není prohrou, všechno slouží tomu, abychom rostli.“

Dva roky po odvolání se sešel bývalý tajemník Róberta Bezáka bratr Peter Savara s tehdejšími nunciem, snaha vyjasnit aspoň některé nejasnosti ale vyšla naprázdno. „Panu nunciu jsem řekl, že je pro mne největší bolestí vidět, jak se církev staví k nám, věřícím. Nejsme nic, nemáme žádnou hodnotu, vždyť nejsme hodni ani odpovědi na dopis, který s bolestí v srdci píšeme s nadějí, s jakou se dítě obrací k matce, doufajíc, že v náručí církve najdeme pochopení. A čeho se nám dostalo? Pokarání. Církev se k nám chová hůře než macecha. Vyzývá nás jen k mlčení a k přitakávání. Brání nám v používání svobodného myšlení a do svědomí nám vrývá představu svých reprezentantů, ač nemají oporu v evangeliu. Vůbec je nezajímá, jaký to má dopad na Boží lid.“

Dost možná papež František napomohl uzdravení ran Róberta Bezáka. Jeho odvolání však mělo a má právě kvůli zvolenému nestandardnímu řešení mnohem širší kontext. Publicista Jiří Zajíc v komentáři na facebooku pod článkem věnovaném Bezákovu setkání s papežem Františkem poznamenal: „To, co mu provedli, není přece jen krivda na něm. To je rána pro celou církev. To zasahuje důvěru v církev každého z nás.“

A historik Rudolf Vévoda v téže diskusi uvádí jako příklad jeden živý problém: „Bezákův nástupce v Trnavě biskup Ján Orosch o něm veřejně v kázáních mluví jako o hříšníkovi. Polský profesor a kněz Dariusz Oko o Bezákovi veřejně tvrdí, že je gay, a zařazuje ho do tzv. levandulové mafie. A pointa: Okova kniha, v níž Bezákovo odvolání dává do souvislosti s jeho domnělou odlišnou orientací, před pár týdny vyšla ve slovenském překladu

s předmluvou Jána Orosche. Připomeňme, že český arcibiskup Dominik Duka byl první, kdo veřejně vyvrátil podezření, že Bezák byl odvolán z morálních důvodů. Sám Bezák se ovšem dodnes marně hájí, že homosexuál není.

Způsob, jakým se Bezákův případ řeší, dokládá, jak vážný má katolická církev problém s klerikalismem, resp. s nakládáním s mocí. Setkání s papežem jistě každého hosta povzbudí, ale paradoxně taková forma rehabilitace jen posiluje nedůvěru v transparentnost a otevřenost církevního vedení jako takového. Papež František mluví o nebezpečí klerikalismu opakovaně. Mimo jiné poukazuje na to, že ho lze jen těžko vymýtít, pokud si nebudeme připomínat, že „církev není elita kněží, zasvěcených osob a biskupů, ale že všichni tvoříme věrný svatý lid Boží“ a že „každý pokřtěný by se měl cítit zapojen do církevní a sociální změny, kterou tak velice potřebujeme“, abychom vykořenili klerikalismus. Co to však znamená v případě Róberta Bezáka? Minimum, co můžeme udělat, je nepřestat si klást tuto otázku.

Josef Beránek, *Univesum 3/2021*

NA CESTĚ

Křesťané vyznávají, že nás vede do budoucnosti Duch svatý a síla evangelia. Tak jako mělo křesťanství sílu obrátit pohanské, barské národy raně středověké Evropy, jako mělo sílu obrátit mnohé národy během raně novověké misie, není důvod si myslet, že by dnes svou sílu ztratilo. Jen to možná bude vypadat jinak, než pořád čekáme. Problém obvykle nejsou lidé, kteří o křesťanství nic moc nevědí. Ti jsou naopak otevření, mnohdy jsou laičtí po tom, něco se dozvědět. Problém jsou spíš ti, kdo mají jasno. Ti, pro které je křesťanství identitární záležitost, něco, co je definuje, čím se vymezují vůči svému okolí, a co si tedy musejí chránit a hlídat. To je pak ale jen nástroj sebepotvrzení, z něhož se lehce ztratí skutečný duch. Pokud však chápeme náš vztah k Bohu – individuálně i jako církevní společenství – jako neustále se odehrávající, jako stále otevřený, nehotový, dynamický proces, jsme mnohem otevřenější k tomu, vnímat současnost a její potřeby a inspirovat se jimi. Jsme neustále na cestě, zatím vidíme jen jako v zrcadle, pravá podstata všeho se ukáže až na konci – proto je osidné strážet na této cestě jen nějaký úsek a z něj se nehýbat. Pokud máme víru a důvěru, věříme, že to nové, co se před námi otevírá – co Bůh před námi otevírá –, nás přes nutné omyly, slepé odbočky a porodní bolesti vede k větší plnosti a zralosti. Je to pozvání ke kom-

Francouzští biskupové zřídili nezávislou komisí k vyšetřování k sexuálnímu zneužívání duchovních, poskytovali jí podklady a celou dobu ji platili.

Ke zveřejnění zprávě pařížský arcibiskup řekl:

Drazí bratři a sestry, drazí přátelé, jak víte, čekali jsme na zprávu CIASE (tj. Nezávislé komise pro sexuální zneužívání v církvi), která byla dnes zveřejněna. Žádali jsme o ni, abychom se dopátrali pravdy, protože ji bezpodmínečně dlužíme obětem a všem věřícím.

Dnes ráno jsem o tom rozjímal s žalmem mše svaté, Ž 129: „Z hlubin volám k tobě, Pane.“

Tuto pravdu jsme objevili společně s vámi všemi. Zdaleka přesahuje, co jsme si mysleli, že víme, je děsivá.

Již několik let podnikáme kroky, abychom tuto strašnou tragédii brali vážně, ale vidíme, že nás čeká ještě dlouhá cesta, abychom pochopili utrpení obětí, doprovodili je při jejich uzdravování a učinili náš společný domov bezpečnějším. Analýza příčin uvedená ve zprávě pana Sauvého nás nutí, abychom se blíže zabývali faktory, které umožnily, že k takovému zneužití došlo. Budeme vás všechny potřebovat, abyste nám to objasnili a pomohli nám s nezbytnými reformami. Požádali jsme CIASE, aby nám dala doporučení. Se všemi francouzskými biskupy je pečlivě prostudujeme, abychom rozhodli, co máme zavést do praxe.

Věřte prosím, že sdílím váš hluboký smutek nad těmito hroznými odhaleními. Vyzývám vás, abyste se modlili za oběti, jejichž životy byly zničeny. Prosím vás také o modlitbu za všechny kněze, jáhny a laiky, aby i nadále pracovali s nasazením. Tato odhalení nás všechny hluboce zarmoutila.

Drazí bratři a sestry, drazí přátelé, ujišťuji vás o svém hlubokém společenství v Kristu.

Michel Aupetit, *pařížský arcibiskup*

Česká biskupská konference k zprávě CIASE prohlásila: „... Zatím nevidíme důvod pro takovéto šetření v církvi v ČR. Církev v ČR se problematikou ochrany dětí a ne-

plementárnímu procesu tvorby identity. Na jedné straně si vytváříme svoji křesťanskou a lidskou identitu co nejpevnější a nekomplexnější, ale zároveň se právě její komplexnost a pevnost doplňují a prohlubují vycházením a otevřeností. Křesťan, který není připraven vycházet s Abrahamem do nejistoty a s Marií přijmout radikální neslýchanou výzvu, se mýjí se samým jádrem biblické víry.

Tomáš Petráček

zletilých již velmi aktivně zajímá a přijala již řadu opatření jak ohledně prevence, tak i v nápravě.“

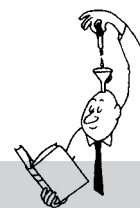
K tomu se vyjádřil dominikán Benedikt Mohelník: Naším biskupům ani tolik nechybí přesné číselné údaje, jakkoli jsou důležité, ale fatálně chybí odvaha k pravdě. Hlásáme vysvobození ze hříchu a zla silou Kristova velikonočního tajemství. Kdo nám to uvěří, když nechceme vidět ani své vlastní hříchy?

Litera zabíjí, ale Duch dává život.

Pavel z Tarsu, 2 K 3:6

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTCÍCH

neděle 10.10.	28. v mezidobí
8 h. Lukavice	Mdr 7,7-11 Ž 90
9 Mistrovice	Žid 4,12-13
9.30 Orlice	Mk 10,17-30
sobota 16.10.	18 h. Letohrad
neděle 17.10.	29. v mezidobí
8 h. Lukavice	Iz 53,10-11 Ž 33
9 Mistrovice	Žid 4,14-16
9.30 Orlice	Mk 10,35-45
sobota 23.10.	18 h. Letohrad
neděle 24.10.	30. v mezidobí
8 h. Lukavice	Jr 31,7-9 Ž 126
9 Mistrovice	Žid 5,1-6
9.30 Orlice	Mk 10,46-52
sobota 30.10.	18 h. Letohrad
neděle 31.10.	31. v mezidobí
8 h. Lukavice	Jer 31,7-9 Ž 126
9 Mistrovice	Žid 5,1-6
9.30 Orlice	Mk 10,46-52
pondělí 1.11.	Slavnost všech svatých
	16:30 h. Orlice
	18 Letohrad
	18 Mistrovice
úterý 2.11.	Památka zesnulých
	16:30 h. Kunčice
	18 Lukavice
	18 Mistrovice
sobota 6.11.	18 h. Letohrad
neděle 7.11.	32. v mezidobí
8 h. Lukavice	1 Král 17,10-16
9 Mistrovice	Ž 146 Žid 9,24-28
9.30 Orlice	Mk 12,38-44

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: BarBar Design, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741